

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	першій (бакалаврський)
Кафедра	Живопису	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	8

«Переддипломна практика»

8 семестр (весна 2026)

13 квітня – 2 травня

Викладач Чернявський Костянтин Володимирович, доцент кафедри живопису**E-mail** cherniavskiy.kostiantyn@ksada.org**Заняття:** Дистанційно**Консультації** За домовленістю**Адреса** Каб. 31, корпус 1, вул. Мистецтв, 8**КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ**

Заняття та консультації з викладачем відбуваються у визначені дні та години у дистанційному форматі на платформі Google meet, Classroom. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування як електронною поштою, так і за допомогою електронних месенджерів.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення дисципліни «Переддипломна практика» є наявність у здобувачів знань з рисунку, живопису та композиції. Важливим є сформоване розуміння основ колористики, пластичної анатомії та просторового мислення. Також передбачається попередній досвід аналізу творів образотворчого мистецтва та орієнтація в основних художніх стилях і напрямках. Необхідною умовою є готовність до творчого пошуку та критичного осмислення власної художньої практики.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальні матеріали з дисципліни «Переддипломна практика» можуть включати різноманітні теоретичні та практичні джерела. До них належать навчальні та методичні посібники з сучасного живопису, композиції, колористики та новітніх художніх практик. Важливе місце займають репродукції та цифрові архіви творів сучасних українських і зарубіжних митців, каталоги виставок, артбуки.

Гаюк І. Сучасне мистецтво – проблемність підходів у визначенні сутності феномену. Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип. 52. 2024. С. 26-37.

DOI: <https://doi.org/10.37131/2524-0943-2024-52-3>

Гуржій, І. А., & Коршунов, Д. О. (2024). Твір сучасного мистецтва у експозиційному просторі, сприйняття та вплив. *Український мистецтвознавчий дискурс*, (2), 55–60. <https://doi.org/10.32782/uad.2024.2.6>

Єфименко Д. В., Деркач М. І. Методичні рекомендації до виконання переддипломної практики для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітньо-професійної програми «Станковий живопис». Харків: ХДАДМ, 2025 - 24с.

Ковальова М. М., Єфименко Д. В., Волошко К. М. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня бакалавра спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітньо-професійної програми «Станковий живопис». Харків: ХДАДМ, 2025 - 29с

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Для вивчення дисципліни «Переддипломна практика» необхідні традиційні живописні матеріали (папір, полотно, фарби, пензлі, допоміжні матеріали) або цифрові графічні інструменти за вибором здобувача. Також обов'язковими є встановлені онлайн-платформи для навчання, сервіси для створення та ведення цифрового портфоліо й перегляду навчальних матеріалів.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою переддипломної практики є комплексна підготовка здобувача вищої освіти до кваліфікаційної роботи та самостійної професійної діяльності у галузі образотворчого мистецтва та забезпечення якісної апробації, завершення та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра.

Завданнями дисципліни «Переддипломна практика» є завершення формування художньої концепції полотна кваліфікаційної роботи бакалавра, узгодження її з керівником та дотримання затверджених вимог щодо жанру (портрет, пейзаж, тематична картина), формату та матеріалів. Здійснення усіх етапів живописного процесу (перенесення, ґрунтування, підмальовок, лесування/пастозна робота) на полотні відповідно до обраної авторської техніки. Демонстрація високого рівня володіння професійними навичками: композиційною побудовою, колористичною гармонією, пластичним моделюванням форми та технікою фактури, що забезпечує створення оригінального, завершеного твору станкового живопису.

Компетентності та програмні результати навчання дисципліни «Переддипломна практика» (згідно з освітньою програмою)

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно просторового та візуального середовища.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально- предметної структури твору мистецтва.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно- комунікаційних технологій.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стилеві та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стилевих рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Переддипломна практика є прикінцевим етапом навчання здобувачів вищої освіти перед виходом та захистом кваліфікаційної роботи бакалавра. Основні завдання дисципліни полягають у завершенні формування художньої концепції твору кваліфікаційної роботи бакалавра; узгодженні роботи з керівником; опрацюванні етапів процесу живопису. Студент має демонструвати високий рівень володіння професійними навичками: композиційною побудовою, колористичною гармонією, пластичним моделюванням форми та технікою фактури, що забезпечує створення оригінального, завершеного твору станкового живопису.

Згідно з навчальним планом, що ухвалено методичною радою ХДАДМ, дисципліну вивчають студенти четвертого року навчання першого освітнього рівня (бакалавр) факультету «Образотворче мистецтво», ОПП «Станковий живопис» (3 кредити ECTS, 90 учбових годин) і має забезпечити сучасний рівень професійної підготовки фахівців станкового живопису.

Зміст і структура дисципліни «Переддипломна практика»

Навчальна дисципліна «Переддипломна практика» складається з 5 завдань, які відповідають 3 робочим тижням у 8-ому навчальному семестру, зв'язаних між собою змістовними складовими.

8 семестр

Підготовка до остаточного затвердження теми кваліфікаційної роботи бакалавра:

Завдання 1. Збір необхідного натурального матеріалу для кваліфікаційної роботи (натурний документаж, пленерні етюди пейзажів, інтер'єрів, екстер'єрів, тощо).

Завдання 2. Робота з натури (рисунок моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням, етюд моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням).

Завдання 3. Розробка ескізів з урахуванням теми.

Завдання 4. Підбір колористики та стилістичної живописної мови в кваліфікаційній роботі.

Завдання 5. Збір аналогового матеріалу задля ємкої теоретичної концепції власного твору в пояснювальній записці.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення знань — практична робота в процесі виконання серії завдань.

Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Мета запропонованих завдань — набуття необхідного практичного художнього матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

Ключовим методичним принципом переддипломної практики є послідовна автономізація творчого процесу здобувача. Роль викладача-керівника визначається як консультативно-коригувальна, спрямована на фахове спрямування художнього мислення здобувача, а не на пряме керування виконанням.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі кафедрального перегляду та диференційованого заліку.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно	0–34	F
	75–81	C		(повторне проходження)		

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу переддипломної практики, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особистісні погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу переддипломної практики.

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття чи консультацію на інший день. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує здобувачів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Вітається власна думка з теми завдань, яка базується на аргументованій власній думці у спостереженні чи аналізі зібраної інформації.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Відсутність на переддипломній практиці без поважних причин здобувача недопустима. Причини пропуску мають бути підтверджені, а завдання самостійно опрацьовані, оскільки унеможливило подальшу роботу над кваліфікаційною роботою.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, здобувач вищої освіти зобов'язаний її переробити.

РОЗКЛАД КУРСУ

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	Практичні (дистанційно)	<u>Завдання 1.</u> Збір необхідного натурального матеріалу для кваліфікаційної роботи (натурний документаж, пленерні етюди пейзажів, інтер'єрів, екстер'єрів, тощо).	5	Поточний перегляд	
2	2	Практичні (дистанційно)	<u>Завдання 2.</u> Робота з натури (рисунок моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням, етюд моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням).	17	Поточний перегляд	
3	2	Практичні (дистанційно)	<u>Завдання 3.</u> Розробка ескізів з урахуванням теми.	10	Поточний перегляд	
4	3	Практичні (дистанційно)	<u>Завдання 4.</u> Підбір колористики та стилістичної живописної мови в кваліфікаційній роботі.	10	Поточний перегляд	
5	3	Практичні (дистанційно)	<u>Завдання 5.</u> Збір аналогового матеріалу задля ємкої теоретичної концепції власного твору в пояснювальній записці.	3	Поточний перегляд	
			Разом за семестр	45	Кафедральний перегляд.	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Практичні роботи	8 сем.
Завдання 1	20
Завдання 2	25
Завдання 3	25
Завдання 4	20
Завдання 5	10
Діф. залік	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Практична подача акуратна, без помилок. Показав відмінні результати під час поточного контролю.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував якісний рівень знань та вмій під час поточного контролю, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання.
B	12–15	32–35	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іванов С. Основи композиції видання: Навчальний посібник – Вид. «Світ» - Львів, 2013.- 230с.
2. Ігтен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксієй. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
3. Ковальов Ф. В. Золотий перетин у живописі: Навч. посіб. для ху-дож. ін-тів та училищ.- Київ.: Вища Школа, 1989. - 143 с.
4. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції: навчальний посібник. - К.: Каравела, 2018. - 304 с.
5. Rudolph Arnheim Art and Visual Perception, Second Edition: A Psychology of the Creative Eye -University of California Press, 2004. – 528
6. Солоніков О. В. Композиція портрета : навч. посіб. для студ. худож. спец. Київ : Вища школа, 2014. 110 с.
7. Урсу Н. О. Теоретичні основи композиції: навч. - метод. посіб. для студ. ВНЗ худ. та худ. - пед. спец. / Н. О. Урсу, І. А. Гуцул; Кам'янець - Поділ. Держ. ун -т. - 2-ге вид. - Кам'янець- Подільський: Аксіома, 2018. - 166 с.
8. Щербак М. П. Жанрова картина : основи композиції. Київ : Мистецтво, 2019. 150 с.
9. Яремків М. М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. - 112с

Допоміжна література:

1. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с.
2. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264 с.
3. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
4. Прищенко С. В. Кольорознавство: навчальний посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. Київ : Альтерпрес, 2010. 354 с.
5. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
6. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва : навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.